

Vec C-307/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

10. máj 2022

Vnútroštátny súd:

Bundesgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. marec 2022

Žalovaná a navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

FT

Žalobca a odporca v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

DW

Predmet konania vo veci samej

Žaloba, ktorou sa DW domáha bezplatného vydania kópie zdravotnej dokumentácie týkajúcej sa jeho osoby, ktorá existuje u žalovanej zubnej lekárky, FT.

Predmet a právny základ podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, najmä článku 15 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2016/679; návrh na začatie prejudiciálneho konania sa podáva na základe článku 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Má sa článok 15 ods. 3 prvá veta v spojení s článkom 12 ods. 5 GDPR vykladať v tom zmysle, že prevádzkovateľ (v tomto prípade: ošetrojúci lekár) nie je povinný bezplatne poskytnúť dotknutej osobe (v tomto prípade: pacientovi) prvú kópiu jej osobných údajov spracovávaných prevádzkovateľom, keď dotknutá osoba žiada o túto kópiu nie na účely uvedené v prvej vete odôvodnenia 63 GDPR, teda aby sa oboznámila so spracúvaním svojich osobných údajov a mohla si overiť jeho zákonnosť, ale sleduje iný účel, nesúvisiaci s ochranou osobných údajov, ale legitímny (v tomto prípade: skúmanie existencie nárokov z profesijnej zodpovednosti lekára)?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku:

a) Možno podľa článku 23 ods. 1 písm. i) GDPR na účely obmedzenia práva na bezplatné poskytnutie kópie osobných údajov spracovávaných prevádzkovateľom vyplývajúceho z článku 15 ods. 3 prvej vety v spojení s článkom 12 ods. 5 GDPR vziať do úvahy aj ustanovenie vnútroštátneho práva členského štátu, ktoré bolo prijaté pred nadobudnutím účinnosti GDPR?

b) V prípade kladnej odpovede na otázku 2a): Má sa článok 23 ods. 1 písm. i) GDPR vykladať v tom zmysle, že práva a slobody iných osôb uvedené v tomto ustanovení zahŕňajú aj ich záujem na odbremenení od nákladov spojených s poskytnutím kópie údajov podľa článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR a iných výdavkov spôsobených poskytnutím kópie?

c) V prípade kladnej odpovede na otázku 2b): Možno podľa článku 23 ods. 1 písm. i) GDPR na účely obmedzenia povinností a práv vyplývajúcich z článku 15 ods. 3 prvej vety v spojení s článkom 12 ods. 5 GDPR vziať do úvahy aj vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá vo vzťahu lekár-pacient, keď ide o vydanie kópie osobných údajov pacienta zo zdravotného záznamu pacienta lekárom tomuto pacientovi, vždy a nezávisle od konkrétnych okolností jednotlivého prípadu stanovuje nárok lekára na náhradu nákladov voči pacientovi?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku a zápornej odpovede na otázku 2a), 2b) alebo 2c): Zahŕňa nárok podľa článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR vo vzťahu lekár-pacient aj nárok na poskytnutie kópií všetkých tých častí zdravotného záznamu pacienta, ktoré obsahujú osobné údaje pacienta, alebo je zameraný len na vydanie kópie osobných údajov pacienta ako takých, pričom je na rozhodnutí lekára spracovávajúceho osobné údaje, akým spôsobom zostaví údaje dotknutému pacientovi?

Citované predpisy práva Únie

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1) (v prejudiciálnych otázkach a ďalej len „GDPR“), článok 12 ods. 5, článok 15 ods. 3 prvá a tretia veta, článok 23 ods. 1, najmä jeho písm. i); odôvodnenie 63 najmä jeho prvá veta

Citované predpisy vnútroštátneho práva

Bürgerliches Gesetzbuch (občiansky zákonník, ďalej len „BGB“)

§ 630f („Dokumentácia ošetrovania“)

„(1) Na účely dokumentácie je ošetrujúca osoba povinná v listinnej alebo elektronickej podobe viesť zdravotný záznam pacienta v priamej časovej súvislosti s ošetrovaním. ...“

(2) Ošetrujúca osoba je povinná zaznamenať do zdravotného záznamu pacienta všetky opatrenia, ktoré sú z odborného hľadiska podstatné pre súčasné a budúce ošetrovanie, a ich výsledky, najmä anamnézu, diagnózy, vyšetrenia, výsledky vyšetrení, nálezy, terapie a ich účinky, zásahy a ich účinky, súhlasy a poučenia. Lekárske správy sa zakladajú do zdravotného záznamu pacienta.

(3) Ošetrujúca osoba je povinná uchovávať zdravotný záznam pacienta po dobu desiatich rokov od ukončenia ošetrovania, ak iné predpisy nestanovujú iné lehoty uchovávania.“

§ 630g („Nahliadnutie do zdravotného záznamu pacienta“)

„(1) Pacientovi sa na jeho žiadosť bez zbytočného odkladu umožní nahliadnuť do kompletnému zdravotného záznamu pacienta, ktorý sa ho týka, pokiaľ tomu nebránia závažné terapeutické dôvody alebo iné závažné práva tretích osôb. ...“

(2) Pacient môže požiadať aj o elektronické odpisy zdravotného záznamu pacienta. Je povinný nahradiť ošetrujúcej osobe náklady, ktoré jej vznikli.

...“

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 DW sa od FT domáha bezplatného vydania kópie všetkej svojej zdravotnej dokumentácie, ktorá sa nachádza u FT. FT so sídlom v Nemecku je zubná lekárka. DW bol jej pacientom. Zastáva názor, že FT vykonala zákroky nesprávne. FT zastáva názor, že kópiu dokumentácie pacienta musí poskytnúť len za náhradu nákladov.
- 2 Amtsgericht (okresný súd, Nemecko) žalobe DW vyhovel. Landgericht (krajinský súd, Nemecko) odvolanie FT zamietol. Podľa ponímania Landgericht (krajinský súd) nárok DW vyplývajúci z článku 15 GDPR nie je v tomto prípade vylúčený preto, lebo DW sa domáha vydania informácií na účely preskúmania nárokov z profesijnej zodpovednosti lekára. Opravným prostriedkom „Revision“ podaným na vnútroštátny súd FT pokračuje v uplatňovaní svojej žiadosti o zamietnutie žaloby. Úspech opravného prostriedku „Revision“ závisí od toho, či sa odvolací súd nedopustil právneho pochybenia, keď usudzoval, že žaloba – ako to uplatňuje DW – je podľa ustanovení GDPR dôvodná. O tejto otázke sa vyžaduje vykonať výklad ustanovení GDPR, najmä jeho článku 15 ods. 3.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 3 Vnútroštátny súd poukazuje na to, že podľa ustanovení vnútroštátneho práva, a to § 630f a 630g BGB, nie je FT povinná bezplatne poskytnúť DW kópie zdravotnej dokumentácie, ktorá sa ho týka.
- 4 Nárok DW na bezplatné vydanie by však mohol vyplývať priamo z článku 15 ods. 3 v spojení s článkom 12 ods. 5 GDPR. GDPR je vecne a časovo uplatniteľné na tento prípad. Z článku 15 ods. 3 prvej a druhej vety v spojení s článkom 12 ods. 5 GDPR vyplýva, že prevádzkovateľ musí v zásade bezplatne poskytnúť prvú kópiu osobných údajov, ktoré sú predmetom spracúvania.

O otázke 1

- 5 Prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa článok 15 ods. 3 prvá veta v spojení s článkom 12 ods. 5 GDPR má vykladať v tom zmysle, že prevádzkovateľ nie je povinný bezplatne poskytnúť dotknutej osobe prvú kópiu jej osobných údajov spracovávaných prevádzkovateľom, keď dotknutá osoba žiada o túto kópiu nie na to, aby ňou sledovala účely uvedené v prvej vete odôvodnenia 63 GDPR, teda aby sa oboznámila so spracúvaním svojich osobných údajov a mohla si overiť jeho zákonnosť, ale ňou sleduje iný účel, nesúvisiaci s ochranou osobných údajov, ale legitímny (v tomto prípade: nároky z profesijnej zodpovednosti lekára).
- 6 Podľa jedného názoru nárok na vydanie osobných údajov nie je možné opierať o článok 15 ods. 3 prvú vetu v spojení s článkom 12 ods. 5 GDPR, ak sa ním sledujú iné záujmy ako záujmy vyplývajúce z práva na ochranu osobných údajov – teda ak je ako v tomto prípade záujem na získaní informácií založený na

možnosti pripraviť si uplatňovanie nárokov vyplývajúcich z profesijnej zodpovednosti lekára.

- 7 Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či je takýto názor správny. Účelom práv dotknutej osoby a povinností prevádzkovateľa zakotvených v článku 15 GDPR síce je to, aby si dotknutá osoba bola vedomá spracovania osobných údajov a mohla preskúmať jeho zákonnosť [pozri tiež rozsudok Súdneho dvora z 20. decembra 2017, Nowak, C-434/16, EU:C:2017:994, bod 57 k článku 12 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s.355)]. Avšak podľa znenia článku 15 GDPR existencia práv a povinností upravených v tomto ustanovení nezávisí od motivácie dotknutej osoby zodpovedajúcej vyššie uvedenému ochrannému účelu a nevyžaduje sa od nej, aby svoju žiadosť o informácie a kópie odôvodnila.
- 8 Preto podľa názoru vnútroštátneho súdu normotvorca Únie chcel v zásade ponechať na slobodnej vôli dotknutej osoby, či a z akých dôvodov uplatní svoje práva podľa článku 15 GDPR. V prospech tejto tézy svedčí aj fakt, že prostredníctvom podania informácií a kópie na základe článku 15 GDPR sa dotknutá osoba môže oboznámiť so spracovaním jej osobných údajov a preveriť jeho zákonnosť aj v prípade, keď ňou požiadala z iných dôvodov, účel tohto ustanovenia teda koniec koncov možno dosiahnuť nezávisle od motivácie dotknutej osoby. Preto sa podľa názoru vnútroštátneho súdu požiadavka o vydanie kópie spracúvaných údajov na základe článku 15 ods. 3 GDPR – aj keď nie je motivovaná ochranným účelom ustanovenia – nemá považovať ani za zjavne neopodstatnenú ani za neprímeranú žiadosť v zmysle článku 12 ods. 5 druhej vety GDPR.
- 9 Nejde ani o požiadavku, ktorá je zneužitím práva. Súdny dvor síce vo svojom rozsudku z 26. februára 2019, N Luxembourg 1 a i., (C- 115/16, C- 118/16, C- 119/16 a C- 299/16, EU:C:2019:134, body 98, 102, 124) uviedol, že zo všeobecnej zásady, podľa ktorej sa právnych noriem Únie nemožno dovolávať podvodne alebo zneužívajúcim spôsobom, vyplýva, že členský štát musí odmietnuť uplatnenie ustanovení práva Únie, pokiaľ sa dovolávanie týchto ustanovení neuskutočňuje na dosiahnutie cieľov týchto ustanovení, ale s cieľom získať výhodu z práva Únie, hoci podmienky na získanie tohto zvýhodnenia sú splnené len formálne. Dôkaz zneužívajúceho konania si vyžaduje jednak súbor objektívnych okolností, z ktorých vyplýva, že aj napriek formálnemu dodržaniu podmienok stanovených právnou úpravou Únie cieľ tejto právnej úpravy nebol dosiahnutý, a jednak subjektívny prvok spočívajúci v úmysle získať výhodu vyplývajúcu z právnej úpravy Únie tým, že sa umelo vytvárajú podmienky potrebné na jej získanie. Podľa názoru vnútroštátneho súdu tak oba tieto predpoklady z uvedeného rozsudku nie sú splnené iba tým, že požiadavka DW na vydanie kópie spracúvaných osobných údajov podľa článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR nie je motivovaná ochranným účelom tohto ustanovenia.

- 10 Nič iného podľa ponímania vnútroštátneho súdu nevyplýva ani z rozsudku Súdneho dvora zo 17. júla 2014, *YS a i.* (C- 141/12 a C- 372/12, EU:C:2014:2081, body 45 a nasl.). V tomto prípade išlo podľa vnútroštátneho súdu o určenie predmetu práva na poskytnutie informácie s prihliadnutím na jeho ochranný účel, konkrétne o to, či nárok na poskytnutie informácie podľa právnej úpravy ochrany osobných údajov mohol zahŕňať právnu analýzu o udelení povolenia na pobyt, ktorá bola súčasťou písomného konceptu administratívnoprávneho aktu. Naproti tomu v tomto prípade ide o otázku, či motivácia žiadosti mimo ochranného účelu môže mať vplyv na legitímnosť požiadavky.

O otázke 2

- 11 Otázkami uvedenými v bode 2 sa vnútroštátny súd pýta, ako sa má v kontexte GDPR vykladať právna úprava náhrady nákladov na ťarchu pacienta upravená vo vnútroštátnom práve. Na to je potrebný výklad článku 23 ods. 1 GDPR. Podľa tohto ustanovenia sa v práve členského štátu, ktorému prevádzkovateľ podlieha, prostredníctvom legislatívneho opatrenia môže obmedziť okrem iného rozsah povinností a práv ustanovených v článkoch 12 až 22 GDPR, ak takéto obmedzenie rešpektuje podstatu základných práv a slobôd a je nevyhnutným a primeraným opatrením v demokratickej spoločnosti s cieľom zaistiť ciele uvedené v článku 23 ods. 1 písm. a) až j) GDPR.
- 12 FT sa v tomto smere odvoláva na účel ochrany práv a slobôd iných osôb uvedený v článku 23 ods. 1 písm. i) GDPR a tvrdí, že právna úprava náhrady nákladov v § 630g ods. 2 druhej vete BGB je nevyhnutným a primeraným opatrením na ochranu oprávnených záujmov ošetrojúceho (zubného) lekára.

O otázke 2a

- 13 Touto otázkou sa má vyjasniť, či sa podľa uvedených ustanovení GDPR majú posudzovať aj vnútroštátne právne predpisy, ktoré – ako v tomto prípade § 630g BGB – boli vydané pred nadobudnutím účinnosti GDPR.

O otázke 2b

- 14 Pre prípad, že odpoveď na otázku 2a bude kladná a § 630g BGB sa teda má posudzovať okrem iného podľa článku 23 ods. 1 GDPR, je potrebný výklad konkrétne článku 23 ods. 1 písm. i).
- 15 Právna úprava náhrady nákladov v § 360g BGB zohľadňuje ekonomické záujmy ošetrojúcej strany a – podľa výkladu FT – aj okolnosť, aby sa predišlo bezdôvodným žiadosťiam o dokumentáciu pacienta zo strany pacientov. Tým vzniká otázka, či sa článok 23 ods. 1 písm. i) GDPR má vykladať v tom zmysle, že práva a slobody iných osôb zakotvené v tomto ustanovení zahŕňajú aj ich záujem na odbremenení od nákladov spojených s poskytnutím kópie údajov podľa

článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR a iných výdavkov spôsobených poskytnutím kópie.

- 16 Je však sporné, či pod pojem práva a slobody iných osôb v zmysle článku 23 ods. 1 písm. i) GDPR môžu spadať aj ekonomické záujmy.

O otázke 2c

- 17 Ak by sme § 630g ods. 2 druhú vetu BGB považovali za prípustné obmedzenie povinností ošetrojúcej osoby voči pacientovi vyplývajúcich z článku 15 ods. 3 prvej vety v spojení s článkom 12 ods. 5 prvou vetou GDPR, viedlo by to k tomu, že pacient by vždy a nezávisle od konkrétnych okolností jednotlivého prípadu musel znášať náklady na kópiu údajov, ktoré mu je ošetrojúca osoba povinná poskytnúť podľa článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR, aj vo vzťahu k prvej kópii, teda najmä bez ohľadu na výšku skutočných nákladov spojených s vydaním kópie.
- 18 To vedie k otázke položenej v bode 2c, či takáto výnimka pre nejakú oblasť – tu: oblasť medzi ošetrojúcou osobou a pacientom vo vzťahu k poskytnutiu dokumentácie pacienta – môže byť nevyhnutným a primeraným opatrením v zmysle článku 23 ods. 1 písm. i) GDPR. Vnútroštátny súd žiada najmä o vyjasnenie toho, či sa obmedzenie práv dotknutej osoby vytvorené v § 630g BGB drží v medziach voľnej úvahy, ktorú vnútroštátnemu zákonodarcovi priznáva článok 23 ods. 1 GDPR.
- 19 Vnútroštátny súd zastáva názor, že z požiadavky nevyhnutnosti a primeranosti vyplýva, že právna úprava obmedzenia podľa článku 23 ods. 1 GDPR v zásade musí ponechať priestor na zohľadnenie okolností jednotlivého prípadu.
- 20 Avšak v prípade ustanovenia § 630g ods. 2 druhej vety to tak nie je. Táto právna úprava obsahuje úplnú výnimku pre určitú oblasť (vo vzťahu k poskytovaniu dokumentácie o ošetrovaní). Podľa názoru vnútroštátneho súdu táto právna úprava nie je odôvodnená osobitnými nákladmi ošetrojúcej strany. Poukazuje na to, že aj normotvorca Únie mal na zreteli aj hospodárske záujmy prevádzkovateľa: bezplatne možno požadovať len poskytnutie prvej kópie; za akékoľvek ďalšie kópie, o ktoré dotknutá osoba požiada, môže podľa článku 15 ods. 3 druhej vety GDPR prevádzkovateľ účtovať primeraný poplatok zodpovedajúci administratívnym nákladom.

O otázke 3

- 21 Žiadosť DW o právnu ochranu smeruje k poskytnutiu kópie všetkej zdravotnej dokumentácie, ktorá sa ho týka, teda kópie jeho „zdravotného záznamu pacienta“ tak v zmysle § 630f BGB, ako aj v zmysle článku 3 písm. m) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/24/EÚ z 9. marca 2011 o uplatňovaní práv pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti (Ú. v. EÚ L 88, 2011, s. 45).

- 22 Táto žiadosť o právnu ochranu môže spadať pod oblasť pôsobnosti článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR len v tom rozsahu, v akom zdravotný záznam pacienta obsahuje osobné údaje žalobcu.
- 23 Je sporné a už predmetom prebiehajúceho konania o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného zo strany Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Rakúsko) (uznesenie o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania z 9. augusta 2021, vec C-487/21), aký obsah a dosah má povinnosť poskytnúť kópiu osobných údajov, ktoré sú predmetom spracúvania, stanovená v článku 15 ods. 3 prvej vete GDPR. Tento spor bude mať podstatný význam pre rozhodnutie, keď nárok uplatňovaný DW nemusí byť zamietnutý už na základe aspektov zahrnutých v prejudiciálnych otázkach uvedených v bodoch 1 a 2.
- 24 Podľa jedného z názorov z článku 15 ods. 3 GDPR síce vyplýva nárok na kópiu osobných údajov, ktoré sú predmetom povinnosti podľa článku 15 ods. 1 GDPR, ale v zásade nie nárok na vydanie kópií určitých dokumentov alebo všetkých jednotlivých spracúvaných údajov. Na splnenie účelu práva na prístup k osobným údajom uvedeného v prvej vete odôvodnenia 63, ktorým je umožniť dotknutej osobe, aby si bola vedomá zákonnosti spracúvania a mohla si ju overiť, by – prípadne štruktúrované – zhrnutie spracúvaných údajov bolo dokonca vhodnejšie ako sprístupnenie kópie všetkých, prípadne redundantných, individuálnych údajov. Povinnosť prevádzkovateľa podľa článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR nemôže ísť tak ďaleko, že musí dať k dispozícii kópiu každého dokumentu, ktorý obsahuje osobný údaj – napríklad meno dotknutej osoby. Tento názor je možné argumentačne oprieť aj o rozsudok Súdneho dvora zo 17. júla 2014, YS a i. (C- 141/12 a C- 372/12, EU:C:2014:2081, body 45, 59 a nasl.).
- 25 Podľa iného ponímania je podľa článku 15 ods. 3 prvej vety GDPR prevádzkovateľ povinný odovzdať dotknutej osobe kópiu v zásade všetkých spracúvaných osobných údajov v podobe, v akej sa u neho nachádzajú. Pacientovi by sa tak musela poskytnúť kópia všetkej zdravotnej dokumentácie, ktorá sa ho týka, pokiaľ obsahuje jeho osobné údaje. Zhrnutie osobných údajov by nestačilo.
- 26 Toto ponímanie sa opiera o to, že nárok dotknutej osoby na kópiu predstavuje samostatné právo vo vzťahu k nároku na prístup k osobným údajom podľa článku 15 ods. 1 GDPR, a preto nie je systematicky obmedzené na požadovaný obsah informácií podľa tohto ustanovenia. Ciele transparentnosti a umožnenia preskúmania zákonnosti uvedené v odôvodnení 63 nie je možné rovnakým spôsobom dosiahnuť pomocou nejakého zhrnutia alebo prehľadu o spracúvaných osobných údajoch. Rozsudok Súdneho dvora zo 17. júla 2014, YS a i. (C- 141/12 a C- 372/12, EU:C:2014:2081) týkajúci sa výkladu článku 12 písm. a) smernice 95/46 nemožno použiť, pretože toto ustanovenie práveže neobsahovalo právo na kópiu.